

# גדולי ישראל נגד העישון

...הנה כמה רופאים גזרו אמר, שכל מי שהוא אדם חלוש אסור להרגיל את עצמו בזה, שמחליש כחותיו, ולפעמים נוגע גם לנפשו. והנה דברתי כמה פעמים עם חלופי כח אודות זה, וענו לי, שגם הם יודעים ומכירים בעצמם שהעישון קשה להם, אך מפני שהורגלו בזה מכבר, קשה להם לפרוש מזה. ואמרתי להם: מי התיר לכם להרגיל עצמכם כל כך? ... הלוא אמרו שאינו רשאי לחבול בעצמו: אחד, משום "ונשמרתם לנפשותיכם", ועוד, דין הוא: דהלוא תבל ומלואה של הקדוש ברוך הוא, ולכבודו בראנו, ונותן לכל אחד בחסדו כח כפי צרכו לתורתו ולעולמו ואיך ירשה העבד לעשות לעצמו כפי רצונו, הלוא הוא שייך לאדונו? ואם על ידי העישון נגרעו כחותיו, בודאי יתבע לבסוף לדין על זה. וחופי מזה, כמה כסף עולה לו עישון זה, ... ומכל שכן במשך שנים אחדות כמה מפסיד על ידי זה, הן הפסד גופו בבריאותו והן הפסד ממונו והן הפסד מצותיו. ואם כן כאשר יתבונן האדם בנפשו מגודל הרעה שמביא על עצמו על ידי זה, יתחזק שלא יתרגל עצמו בזה: ואם כבר הרגל בזה, ימעט בכל יום מעט מעט, עד שבהמשך הזמן יפסוק לגמרי, ואז יהיה לו טוב בזה ובבא.

## מרן החפץ חיים ליקוטי אמרים פרק י"ג

עישון הסיגארען והפאפיראסען, שחופי מזה שהם מזיקים לגוף כידוע, עוד גורמים הזק לנשמתו בבוטול תורה... והנה ידעתי גם ידעתי, שישבו הרבה : אנוסים היינו, שלא היה בכחנו להמנע מזה! אבל השאלה תהיה: מי גרם לכם שתהיו אנוסים, הלוא אתם בעצמכם גרמתם לזה, כי לולא התרגלתם מקודם, כי אזי היה נקל לכם להמנע מזה, ואם כן אתם בעצמכם חייבתם בזה.

## מרן החפץ חיים זכור למרים פרק כ"ג

הנני חושב כי עישון הטבק, קשה לנשימה, ומעבה את מקום הריאות, ולכן יש לפרוש מזה, ולהתחזק בזה, הדו"ש אי"ש.

## מרן החזון איש תולדות יעקב דף ס"ט

לאשר ביקש ממני לחוות דעתי אודות עישון סיגריות, אשר ידוע שרוב ככל הרופאים בדעה שהעישון מזיק לבריאות ויכול לגרום לסכנה, וכמו"כ ידוע לי עובדא באדם אחד שהפסיק את העישון, ולאחר שנים רבות נזדמן לבדיקות בבה"ח וגילו כתם בריאה שלו שעשה בו רושם העישון, וניכר רושם זה לאחר שנים רבות. לכן שמחתי לשמוע על היוזמה של כב' להדפיס חוברת מיוחדת על האזהרה והאיסור של העישון וחמירא סכנתא מאיסורא, וגם אני מצטרף בזה לקריאה בפרט לבחורים הצעירים אשר בידם להמנע מלהתרגל בכך. וכבר נשאלתי מאברכים בכולל אשר העישון של חבריהם מפריע להם ואינם רוצים להיות במקום שיש בו עשן, והוריתי להם שהדין עמהם ומוכרחים המעשנים לצאת משם בשעה שרוצים לעשן.

בן ציון אבא אהרן  
רי"ח אדר תשמ"ח

# פסק הלכה

- אשר נשאלתי לחוות דעתי העני' דעת תורה בעניין מנהג העישון וסיגריות וכו' אשר כידוע הם המזיקים הגדולים לבריאות הגוף. הריני לרצונכם בקיצור אמרים.
- א. לשון הרמב"ם פ"א מהל' רוצח ושמירת הנפש ה"ה, הרבה דברים אסרו חכמים מפני שיש בהם סכנת נפשות וכל העובר עליהם ואומר הריני מסכן בעצמי ומה לאחרים עלי, או איני מקפיד על כך מכין אותו מ"מ.
  - ב. ובכלל הדברים מיני מאכל ושת' שאסרו חכמים מפני ספק סכנת נפשות שחשבם שם הרמב"ם, ובריטב"א שבועות כ"ז כ' המאכלים המזיקים הגוף הם בכלל איסור תורה לאכלו משום השמר לך ושמור נפשך מאוד.
  - ג. ובחי' חתם סופר ע"ז ל' אחרי שהעתיק לשון רמב"ם הנ"ל כ' ומוטל על החכמים להשיג על זה מקרא דברים י"ט והי' עליך דמים ע"פ ש"ס מו"ק ה', דאם לא השיגו חכמים ע"ז וכיו"ב שאז כל הדמים שנשפכו ע"י שלא עשו או שלא הזהירו ע"ז מעלה הכ' עליהם כאילו הם שפכו ח"ו.
  - ד. ולעניינינו, למדנו דעל חכמי הזמן להריעו ולעזור על הסכנה העצומה המונחת בעישון סיגריות וכו' דבר שנתברר בחקירה ודרישה למעלה כל ספק שמאות אלפים מתים טרם זמנם בעישון סיגריות, וכן ידוע מאוד שגורם גדול למחלה החמורה בריאות וגם בלב, ועוד הרבה כיו"ב, כאשר יוצא מדו"ח הרופאים מכל מדינות העולם.
  - ה. על-כן ברור להלכה דאיסור גמור להתחיל בעישון בימי הבחורות וגיל צעיר, ועל ההורים ומורים ומחנכים מוטל חוב גמור ע"פ התורה למנעם מזה.
  - ו. כל מי שכבר הרגיל עצמו למנהג לא טוב זה, ישתדל מאוד למען עתידו לרדת מזה בהדרגה ואז טוב לו.
  - ז. חלילה לעשן במקומות ציבוריים שגם הריח בעצמו הוא מזיק גמור כאשר נתברר בחקירה.
  - ח. היות שכאמור המנהג הרע הזה הוא מזיק עצום, לכן מוטלת אחריות גדולה על המפרסמים מודעות כעיתונים וכו' שמסייעים לדבר המזיק הנ"ל.
  - ט. לאור הדברים החמורים האמורים למעלה, כל היכול למנוע עצמו שלא לעזור למעשנים, מחויב לעשות כן עפה"ת. כל השומע לדברינו ישכון שאנן ובוטח ויזכה להאריך ימים בשמרו על נפשו ונפש משפחתו וביתו עפה"ת - ויזכה להבטחת תוה"ק "כל המחלה וגו' לא אשים עליך כי אני ה' רופאך" - ולמען ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים.
- ע"ז בעה"ח למען טובת עמינו הק' מצפה לרחמי ה'.  
יום ד' בא תש"ס לפ"ק

שמואל הלוי ואזנר, רב אב"ד ור"מ זכרון-מאיר, בני-ברק

אדר א' התש"ס  
הננו פונים בזה להיקרים והחביבים צעירי עמנו שעדיין אינם קשורים להרגל הרע הזה, שסופו יכול להיות גרוע מאוד, והוא הרגל עישון הסיגריות. אנא אחי, אל תרעו לעצמכם ולסביבתכם ואל תרגילו עצמכם בזה, כי תורתנו הקדושה היא תורת חיים "וחי בהם".  
וחפץ השם שכל אחד ישמור בריאותו בכדי שנוכל לעבוד אותו. וח"ו מלהקל ראש בענין שמירת הבריאות, ובפרט ועל אחת כמה וכמה בדבר שלדעת הרופאים הוא מזיק ממש. וכל מי שיכול למנוע מעצמו ומאחרים מלעשן - מחויב למנוע.  
ולמי שכבר הורגל בזה, חובה עליו להשתדל בכל האפשרות להיגמל מזה, ובודאי שעליו להימנע מלעשן במקום ציבורי, במקום שאחרים שואפים את העשן.  
יוסף שלו' אלישיב  
מיכל יהודה ליפקוביץ  
אהרן יהודה ליב שטיינמן  
ש.י. נסים קרליץ  
משה שמואל שפירא  
שמואל אויערבאך

